

QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC BẰNG PHÁP LUẬT VỀ LAO ĐỘNG TRONG CÁC DOANH NGHIỆP Ở VIỆT NAM

Ths. Vũ Minh Tiến

Đại học quốc gia Hà Nội

Nhà nước sinh ra là để quản lý xã hội. Pháp luật là công cụ quản lý chủ yếu của Nhà nước. Tuy nhiên, quan điểm các nhà nước tiến bộ, dân chủ ngày nay đều coi rằng, đây chỉ là sự ủy quyền của xã hội, của người dân cho Nhà nước thực hiện¹. Bởi lẽ, Nhà nước cũng như quyền lực Nhà nước là của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân. Quản lý nhà nước (QLNN) không vì tự thân nó mà phải trước tiên và quan trọng nhất là nhằm đảm bảo quyền lợi của nhân dân. Nhà nước sinh ra để phục vụ nhân dân. Nhà nước - pháp luật điều chỉnh và hướng hành vi của các chủ thể trong xã hội diễn ra phù hợp với lợi ích chung trên cơ sở phải bảo đảm quyền, lợi ích của người dân và các chủ thể liên quan trong xã hội.

QLNN về lao động (LĐ) nói chung, QLNN về LĐ trong các doanh nghiệp (DN) nói riêng là một dạng QLNN: *QLNN về LĐ trong các DN là hoạt động mang quyền lực Nhà nước, thông qua bộ máy Nhà nước và chủ yếu sử dụng pháp luật, tác động định hướng lên người lao động (NLĐ), DN và các chủ thể liên quan, trong phạm vi và*

bằng phương thức nhất định, nhằm điều chỉnh và hướng hành vi của các chủ thể này diễn ra phù hợp với lợi ích chung trên cơ sở bảo đảm quyền, lợi ích của NLĐ, doanh nghiệp. Quá trình tác động này được thực hiện thông qua hoạt động cơ bản như: xây dựng tổ chức bộ máy QLNN; xây dựng hệ thống chính sách, pháp luật; giải quyết tranh chấp; thanh tra, kiểm tra, giám sát, xử lý vi phạm; hỗ trợ trực tiếp NLĐ, DN.

Tinh thần cơ bản các công ước, khuyến nghị của Tổ chức Lao động quốc tế (ILO) cũng như thực tiễn quản lý lao động ở các nước theo đuổi nền kinh tế thị trường ngày nay đều thống nhất rằng: cái gốc của quan hệ LĐ chính là quan hệ kinh tế - dân sự với nguyên tắc tối cao “*thỏa thuận và tự nguyện*”. Nhà nước định ra các tiêu chuẩn LĐ (gọi là luật về tiêu chuẩn LĐ - “*luật chơi*”) và tạo ra cơ chế, hành lang pháp lý để các bên “*thỏa thuận*” (gọi là luật về quan hệ LĐ - “*sân chơi*”). Với các tiêu chuẩn LĐ, thông thường Nhà nước đặt ra “*quyền lợi tối thiểu mà NLĐ đương nhiên được hưởng*”, “*nghĩa vụ tối đa mà NLĐ có thể phải thực hiện*”. Các bên tự do thương lượng, thỏa thuận trên “*sân chơi*” nhưng

1. Nguyễn Đăng Dung (2010), *Hạn chế sự tùy tiện của cơ quan nhà nước*, NXB. Tư pháp.